

Aan: de Commissie Landbouw van de TK (agenda commissiedebat 10 oktober 2023)

cie.lnv@tweedekamer.nl

Assen, 2 oktober 2023

Betreft: Ctgb evaluatie: WC-eend adviseert WC-eend

Geachte Kamerleden,

Wij hopen dat u zich niet weer voor de gek laat houden door het zoveelste gekochte ‘onderzoek’ van het ministerie van Landbouw waarbij de uitkomst van tevoren vaststaat. Nu zien we een onderzoek van het Bureau Andersson Effers Felix¹ dat op geen enkele manier de werkelijkheid dekt. Hoe is het mogelijk te concluderen dat het Ctgb kwaliteit levert en een goede reputatie heeft?

De opzet van het ‘onderzoek’ is buitengewoon ondeugdelijk: supporters van het Ctgb worden gevraagd wat ze van het Ctgb vinden. Net zoals supporters van Ajax vragen of Ajax de beste club is. En er is een ‘begeleidingscommissie van het ministerie’ als waakhond om ervoor te zorgen dat het rapport niet kritisch wordt. En dat is gelukt. Alleen het Ctgb, het ministerie, EFSA, fabrikanten van pesticiden worden aan het woord gelaten. Geen enkele organisatie die burgers of het milieu vertegenwoordigt. Laat staan dat de besluiten van het Ctgb op doeltreffendheid worden bekeken op basis van beschikbare data, bijv. door monitoringgegevens van pesticiden vervuiling te onderzoeken.

Het is gebakken lucht en wij zijn verbijsterd dat dit als een onderzoek wordt beschouwd. Het is de hoogste tijd dat het Ctgb wordt verlost van het landbouwlobbycircuit, met als middelpunt het ministerie, en volledig onafhankelijk gaat opereren. En dan wel echt wetenschappelijk, niet met politieke beoordelingsmethoden die niet echt de bedoeling hebben mens en milieu te beschermen, maar om zoveel mogelijk pesticiden op de markt te houden.

Kijk eens naar de feiten.

Dat het Ctgb niet bijdraagt aan het “verantwoord gebruik van bestrijdingsmiddelen met het oog op de veiligheid voor mens, dier en milieu” (missie Ctgb) zal elke geïnteresseerde burger duidelijk zijn. De biodiversiteit is tijdens het bestaan van het Ctgb volledig ingestort in het landelijk gebied². De bijen, de insecten, de vlinders, de vogels, de planten zijn goeddeels verdwenen, m.n.. door het overvloedig pesticidengebruik in de landbouw dat de funderingen onder de ecosystemen weghaalt.

Hoezo verantwoord gebruik? En voor de mens dezelfde feiten. Het voorkomen van chronische ziekten die in verband worden gebracht met blootstelling aan pesticiden zoals borst- en

¹ Andersson, Effers Felix, ZBO evaluatie CTGB 2016-2020, maart 2021.

² Zie brief van PAN Nederland van 5 februari 2022 aan minister Staghouter over het bestrijdingsmiddelen beleid.

prostaatkanker en hersenschade zoals Parkinson zijn tijdens het bewind van het Ctgb alsmaar blijven stijgen. Miljarden euro's kosten afgewenteld op de samenleving. Men zou zelfs kunnen stellen dat het Ctgb aan al deze schade heeft bijgedragen door het publiceren van ineffectieve toelatingsbesluiten.

Zelfs de 'vriendelijke' IVC-evaluatie³ leverde een vernietigend oordeel op.

- In tegenstelling tot het Andersson-rapport dat spreekt van "hoogopgeleid, specialistisch wetenschappelijk opgeleid personeel" en van een Ctgb dat erin slaagt deze mensen aan zich te binden, stelt het IVC (een weinig kritische evaluatie door mensen uit hetzelfde (toelatings-circuit, een zgn. visitatiecommissie) dat een groot deel van de medewerkers waarvan verwacht wordt dat die wetenschappelijk werk doen, geen enkele wetenschappelijke experimentele ervaring heeft. Bij de afdeling "efficacy and chemistry" zijn er 8 mensen die slechts een universitaire opleiding hebben gevolgd, dus geen experimentele ervaring, en 9 die een PhD hebben en waarschijnlijk toch nog enkele jaren experimenteel wetenschappelijk werk hebben verricht, terwijl er 3 medewerkers slechts een 'bachelor' hebben, een niet afgeronde universitaire opleiding. Tenminste voor zover verifieerbaar, want een deel van de staf had geen CV ingevuld.
- In tegenstelling tot het Andersson-rapport dat spreekt van 'goed scoren' bij het tevredenheidsonderzoek van het personeel, zegt het IVC dat in de laatste 5 jaar van beoordeling blijkt dat de wetenschappelijke staf voor 75% vernieuwd is. Bij 'efficacy and chemistry' zijn 17 van de 20 medewerkers nieuw. Hier kan uit worden opgemaakt dat experts en wetenschappers het Ctgb niet als een goed carrièreperspectief zien en binnen de kortste keren weer vertrekken. Hoezo tevreden? Dit is natuurlijk ook een ramp voor de kennis die met deze mensen door de poort verdwijnt en voor het 'geheugen' van de organisatie. Deze situatie bij het Ctgb grenst aan een onwerkbaar.
- Het lijkt er dus sterk op dat het Ctgb helemaal aan het onderind van de markt aan het vissen is met mensen met weinig of geen experimentele ervaring, die vervolgens een paar jaar bij het Ctgb werken en weer vertrekken. Dit is een ongezonde situatie. Deel van de oorzaak kan zijn dat het Ctgb werkt met protocollen die doorgaans in de richtsnoeren staan. Als het ware een systeem waarbij het 'kruisje' in het goede vakje gezet moet worden. En dus basaal is, weinig kennis vergt, maar ook dodelijk saai is. Als het Ctgb wel een wetenschappelijke aanpak zou kiezen, wat ze eigenlijk verplicht is, zou dit kunnen leiden tot het aantrekken van betere en meer ervaren medewerkers. Nu worden vaak externe bureaus ingeschakeld als het moeilijk wordt. Ook stelde de visitatiecommissie (pagina 20 van het rapport) 'tot haar verrassing' vast dat niet alle daarvoor in aanmerking komende stafleden een Europese erkenning hebben als toxicoloog, bij de afdeling milieu geen enkele zelfs. Weer een signaal van een weinig wetenschappelijke organisatie.

Elke kritiek wordt genegeerd.

De vele gebreken van het Ctgb zijn bekend⁴. Ondanks kritiek en bezwaarschriften is er bij het Ctgb geen verbetering te bespeuren. We noemen,

- Werken met de totaal irrealistische aanname dat een persoon of dier in z'n leven maar aan één enkel pesticide wordt blootgesteld, terwijl er dat in werkelijkheid tientallen per dag zijn (en duizenden in een leven);

³ Report of the second visitation of the ctgb , addressing the scientific process, the scientific output and the decision-making process 09/2018.

⁴ Zie onder meer de brief van PAN Nederland aan de Tweede Kamercommissie Landbouw, Een kritische doorlichting van het Ctgb t.b.v. de technische briefing op donderdag 7 april 2022.

- Het negeren van de onafhankelijke studies van het wetenschappelijke wereld en zich grotendeels baseren op de studies van de industrie, die niet onafhankelijk zijn, ook als uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat de industrie data niet veilig zijn;
- Het volledig negeren van geïntegreerde bestrijding (IPM), een basiseis uit de Verordening sinds 2014, in de besluiten (hoewel Andersson op pagina 26 het tegengestelde beweert, zonder enig bewijs);
- Het niet-beschermen van de biodiversiteit (indirecte effecten) terwijl dit een duidelijke verplichting is van de Verordening (art.29);
- Het volledig boycotten van de verplichting in de Verordening om “kandidaten voor vervanging” te vervangen door minder schadelijke methoden;
- Het niet, of pas na vele jaren, serieus nemen van data van pesticiden monitoring in Nederland
- Het hanteren van de ‘revolving door’, met een directeur afkomstig uit de voedingsindustrie (Danone);
- Een afhankelijke status accepteren, het Ctgb is nog steeds twee handen op een buik met het ministerie van landbouw
- Een dramatisch slechte communicatie voeren, met namen voor stakeholders buiten het landbouwlobbycircuit. Verzoeken om informatie (WOB) worden gewoon niet beantwoord en verdwijnen in de onderste la.

Wij hopen ooit nog eens een Ctgb te zien dat onafhankelijk opereert en wetenschappelijk beoordeelt. Daarvoor is een volledige herziening van positie en risicobeoordeling nodig. Wij hopen op uw assistentie voor zo’n omwenteling en zijn voor een nadere toelichting beschikbaar.

Hoogachtend,

M. Mantingh, voorzitter
 Pesticide Action Network Netherlands
 M. 0612532813